

REBELL

Utgitt av Rød Ungdom

nr.2-96

10 kr

Fortsatt sjølbestemt abort!
Kamp mot salg av kvinnekroppen!
Kvinnekamp og klassekamp
Jenter og data
Hvorfor 8. mars?

-Rebell

Innhold:

3 Veit jentene det...?

4 Kvinne-og klassekamp

8 Data - bare for gutter?

10 Hvorfor 8. mars?

12 Om gamledager

- Kjersti Ericsson

14 Om hvordan arbeidskjøperne vil tyne ungdom

16 AMSAK - kamp mot kvinneforakt

Over hele verden kjemper kvinner. Kvinnene på Fillipinene slåss mot prostitusjonen som har omgjort landet deres til en hallikstat. I Mexico og Bangladesh organiserer hundretusenvise av kvinner seg til kamp mot de rike landeierne og tar tilbake jorda gjennom okkupasjoner. I USA kjemper kvinner mot kristen-fundamentalistene som sprenger abort-klinikker i lufta for å «verne om livet».

I Norge prøver borgerskapet og deres «kvinne-regjering» å fortelle oss at vi bor i et likestillings-paradis der en hvilken som helst kvinne kan klatre seg til topps. Men fler og fler norske jenter og kvinner nekter å la seg lure! Kvinneforbundene har gått sammen med kvinnebevegelsen i kampen for å heve kvinnelønna - de krever ei lønn å leve av! Unge jenter finner seg ikke i at kvinnekroppen i LikestillingsNorge er bretta ut til salg i hver kiosk og på hvert super-board. De tar opp kampen mot pornoindustrien, mot skjønnhetsindustrien.

Det store flertallet kan ikke klatre seg vekk fra at lønna ikke strekker til. Det store flertallet kan ikke klatre seg vekk fra kvinneforakten og den dårlige sjøltilliten. Kvinner kan ikke frigjøre seg enkeltvis - for det store flertallet nytter det ikke med individuelle løsninger.

Våre krav er de samme som kravene til kvinnene i resten av verden: Økonomisk uavhengighet og retten til å bestemme over vår egen kropp!

Rebell blir utgitt av Rød Ungdom Ansvarlig: Jorunn Folkvord
Forside: Anti-abort-prest Ludvig Nessa blir møtt av demonstranter
Takk til: Klassekampen (Audun!)
Abonnement: 110 kr for 8 nummer **Støttepris abonement:** 200 kr
Tlf: 22989070 **Faks:** 22989055 **Adr:** Osterhausgt. 27 0183 Oslo
E-post: rv@sn.no **Rebell på nettet:** <http://melvin.hlof.no/rebell/>

Men veit Jentene det...?

Leder ?

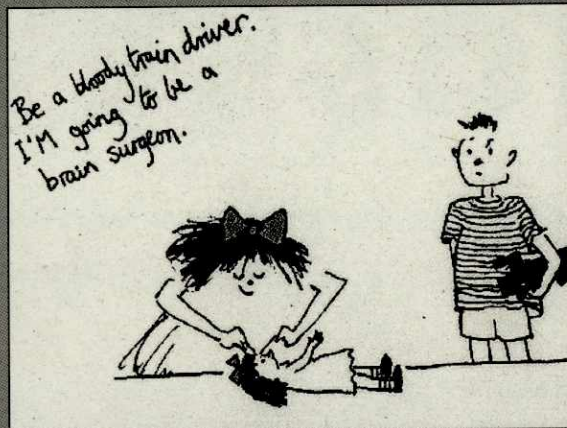
Petter: Det er best jeg er elevrådsleder, for jeg skriver så stygt!

Eva: Leder fordi du skriver så stygt?

Petter: Ingen kan lese det jeg skriver, ikke jeg sjøl en gang, så jeg kan ikke være sekretær! Jeg tror du bør være sekretær!

Eva: Kan vi virkelig ha en leder som ikke kan lese og skrive?

Altså, jenter: Vær snille mot guttene. La dem være sekretærer så de kan øve seg. Skriv stygt sjøl og bli leder.

8.marskrav 1 - eksamen!

Undersøkelser har vist at jenter kan bli systematisk undervurdert av lærerne sine. Jenter har fordel av eksamen.

8.marskrav 2 - PC på alle putter!

Undersøkelser har også vist at samme besvarelse

med jenteskrift blir vurdert lavere enn når den er skrevet med gutteskrift. Derfor, jenter: Lur dem! Bruk PC!

Velt jentene det? 2

6.klassinger ble spurt om hvilke karakterer de venta seg i matematikk på ungdomsskolen:

23% av guttene trodde om seg sjøl at de kom til å få S

Ingen jenter trodde om seg sjøl at de kom til å få S

8% av guttene trodde de kom til å få Ng

20% av jentene trodde de kom til å få Ng

Men hvem var i virkeligheten best i 6.klasse? Gjett, gjett gjett!

Ja, du gjetta riktig. Men veit jentene hvor flinke de sjøl er?

Hvem får mest 1?

Fram til 1959 i byene fikk gutter 200 flere norsktimer og 120 flere regnetimer enn jenter i løpet av de sju årene folkeskolen varte. Jentene fikk skolekjøkken ...

Nå er timeplanen den samme for jenter og gutter.

Hvorfor får gutter nå 2/3 av all undervisning?

Jenter og gutter som sitter i det samme rommet?

Velt jentene det? 3

Eva: Hva er det mest intelligente faget?

Petter: Det er matte!

Eva: Hvem passer matte best til?

Petter: Guttene!

Eva: Men jentene er best.

Petter: Du lyver!

Eva: Kanskje jeg har fått feil opplysninger?

Hvem får mest 2?

Petter og Eva gjør fysikkforsøk.

Petter gjør forsøk.

Eva skriver rapporten.

Petter har fysikk.

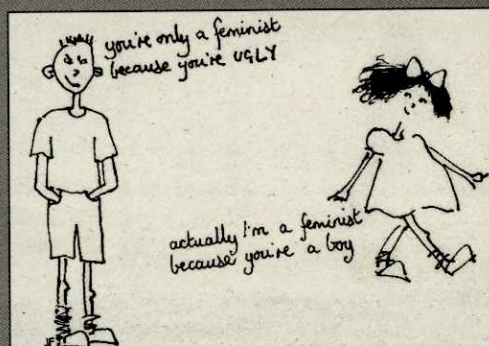
Eva har norsk.

Vil du lese mer?

Spør etter boka

«Er skolen for Kari eller Ronny?» av Jorun Gulbrandsen

AdNotam 1993.

Velt jentene det? 1

En undersøkelse i Storbritannia av 10 000 teknologistudenter viste at jentene var faglig best. De var også best i naturfag og matematikk. Telegrambyrået Reuter: «Peter Downes, President of the Secondary Heads Association, said this was actually nothing new. «The people responsible for the admission into the grammar schools used to have to fiddle the results to make sure there was a balance of girls and boys because if they'd just taken it on raw scores for the entrance exams, the girls would have significantly outnumbered the boys,» he said.»

Kvinnekamp & Klassekamp

«Internasjonale Sosialister» og kvinnekampen

HVA ER FORHOLDET MELLOM KLASSEKAMPEN OG KVINNEKAMPEN? HVILKEN PLESS BØR KAMPEN FOR KVINNEFRIGJØRING HA I KAMPEN VI FØRER MOT KAPITALISMEN? «INTERNASJONALE SOSIALISTER» SIT HEFTE «KVINNER OG KAMPEN FOR SOSIALISME» ER ET GODT EKSEMPEL PÅ AT MAN IKKE KAN BRUKE «ARBEIDERKLASSEN» SOM TRYLLEORD FOR Å LØSE DISSE SPØRSMÅLA.

Av Marte Michelet

Så lenge arbeiderbevegelsen og kvinnebevegelsen har eksistert har forholdet mellom kvinnekamp og klassekamp blitt diskutert blant revolusjonære. Kvinnene i fagbevegelsen og i de sosialistiske partiene har måttet kjempe hardt for at kvinneundertrykking og kvinnekamp skal komme på dagsorden.

Her i Norge gjorde kvinnene i Arbeidernes Kommunistparti (AKP) opprør mot mannsdominansen i partiet på 80-tallet. Kvinneopprøret kom etter at mange kvinner i partiet lenge hadde jobba i Kvinnefronten, og gjennom det arbeidet oppdaga at partiets politikk mangla kvinneperspektiv og kvinnekrav. Kvinneopprøret var en kamp mot oppfatninga av arbeiderklassen som «menn med hjelm», mot oppfatninga

om at «kvinnekampen splitter arbeiderklassen», og for at kvinner skulle få mer innflytelse i partiet. Det førte til store diskusjoner og kamper bl.a. om lik deling av husarbeidet og kjønnskvotering.

Også i dag er det store uenigheter om kvinnekamp blant de i Norge som kaller seg revolusjonære. Internasjonale Sosialister har fått mye kritikk for at de ser seg blinde på «arbeiderklassen som revolusjonær kraft»

og ikke ser andre motsetninger enn den som går mellom arbeiderklassen og borgerskapet. De ser ikke behovet for særegen kvinnekamp, de forstår ikke den særegne kvinneundertrykkinga. For å få fram hva de egentlig mener har IS laga et hefte; «Kvinner og kampen for sosialisme». Sjøl om IS skriver en del helt al-reite ting, for eksempel om sjølbestemt abort, mener jeg heftet først og fremst er et bevis på at IS fortsatt ikke har skjønnt kvinneundertrykkinga, de klarer fortsatt ikke å lage fornuftig kvinnepolitikk.

Jeg vil ta for meg noen eksempler på hva slags «kvinnepolitikk» IS presenterer i heftet «Kvinner og kampen for sosialisme».

Patriarkat og kapitalisme

Rød Ungdom er en revolusjonær organisasjon og vi mener at kvinneundertrykkinga er uløselig knytta til klasse-samfunnet; vi kan aldri oppnå full kvinnefrigjøring under kapitalismen. Men vi klarer å ha to tanker i hodet samtidig: I tillegg til at vi lever i et kapitalistisk samfunn lever vi i et mannssamfunn, et patriarkat. Og hvis vi ikke slåss særgegent mot patriarkatet vil det overleve inn i et sosialistisk samfunn.

IS mener noe annet. «En del feminister har imidlertid utviklet en teori om «en dobbel maktstruktur»: kapitalisme og patriarkat. (Den går ut på at) Kapitalismen gir arbeidsgivere rett til å undertrykke/utbytte arbeiderne, patriarkatet gir menn rett til å undertrykke/utbytte kvinner.» IS har bare forakt til overs for denne teorien, som de mener splitter arbeiderklassens kamp.

Den amerikanske økonomen og forskeren Heidi Hartmann skriver: «Hvem har utbytte av kvinnes arbeid (det ubetalte arbeidet i hjemmene)? Utvilsomt kapitalistene, men helt sikkert også mennene som i egenskap av ektefeller og fedre får personlig service i hjemmet. (...) Mennene har også høyere levestandard når det gjelder luksusforbruk, fritid og personlig service. En materialistisk analyse må ikke se bort fra dette avgjørende punktet. Som en følge av den, har mennene en matriell interesse av at kvinner fortsatt blir undertrykt.»

IS gjør sin store feil i når de ikke ser at kvinneundertrykkinga har en egen matriell basis som ikke bare er en direkte følge av klasseundertrykkinga; kvinneundertrykkinga finnes også fordi menn som kjønn tjener på det. Menn slipper å gjøre husarbeidet, arbeiderklassens menn er ikke noe unntak. Karl Marx sa at «De herskendes tanker er de herskende tanker.» Dette gjelder ikke bare den herskende klassen, det gjelder også det herskende kjønn. Derfor er vårt samfunn gjenomsyrt av porno, kristendom og all mulig ideologi som støtter opp om kvinneundertrykkinga og viderefører ei arbeidsdeling der mannen hersker.

IS skriver videre: «Et slikt syn fører til en oppsplitting av bevegelsen som svekker alle former for kamp: det er riktig å slåss mot kapitalismen, men progressive menn er også undertrykkere, derfor må kvinner organisere seg separat og slåss mot kapitalismen og patriarkatet. (...) hvite kvinner (undertrykker) svarte kvinner, derfor må svarte kvinner organisere seg separat og slåss mot kapitalismen, patriarkatet og rasismen. Både svarte og hvite «streite» kvinner undertrykker lesbiske av samme farge, dermed er det klart for en ny splittelse og kamp mot kapitalismen, patriarkatet,

rasismen og homseundertrykkinga... Det eneste som er varig og fullstendig sikkert er at på denne måten blir ingenting gjort og ingenting forandret. Den grunnleggende bevisstheten forsvinner, at utbyttinga av arbeiderklassen er utgangspunkt for all undertrykking: forholdet mellom klassene er ramme alt

Revolusjonær kvinnekamp må ta utgangspunkt i en helhetlig analyse av alle sider ved kvinneundertrykkinga. Hvis utgangspunktet for kampen er «det normale»: Den hvite, heterofile kvinnen med jobb i offentlig sektor og to barn, mister vi den slagkrafta som ligger i å synliggjøre og binde sammen alle side-

ne av kvinneundertrykkinga. Slagkrafta ligger nettopp i å binde kravene til innvandrerkvinner, lesbiske, kvinner i mannsyrker, funksjonshemmede, aleinemødre og husmødre sammen, og lage et helhetlig program for frigjøringa av alle slags kvinner. «Den som har skoen på veit best hvor den trykker», og derfor må innvandrerkvinnerne og de andre gruppene organisere seg på egenhånd og sjøl definere sine paroler.

Det finnes ingen «kvinner»?

IS skriver: «... det finnes ingen «kvinner» og det finnes ingen «menn». Kvinner som gruppe - halvparten av verdens befolkning - har ikke mer tilfelles enn enkelte biologiske kjennetegn, like lite som menn har det. (...) Hva hadde en kvinnelig slave fra romertiden til felles med slaveeierens hustru? Og hvor mange likheter er det mellom denne kvinnelige slavens situasjon og situasjonen til en deltidsarbeidende kvinnelig sykepleier i en kapitalistisk velferds-

stat?»

Det slaven og slaveeierens hustru har til felles er jo nettopp kvinneundertrykkinga. Sjøl om kvinneundertrykkinga vil ramme dem forskjellig, og borgerskapets kvinner alltid vil kunne kjøpe seg fri fra noe, vil slaveeierens hustru og slaven ha felles interesser i kamp mot voldtekt, og for rett til utdanning. Ingen vil vel hevde at arbeiderkvinnene ikke

DEN DOBBELTE UNDERTRYKKELSEN

Arbeiderkvinner er undertrykt både som kjønn og som underklasse.

annet foregår innenfor.»

IS mener altså at hvis du er organisert som svart, lesbisk, arbeider-

kvinne vil du automatisk miste din klassebevissthet, og du vil ikke få gjort noen ting. Konklusjonen må derfor bli at de beste anti-kapitalistene er hvite, heterofile menn, fordi de aldri kan få oppmerksomheten avleda fra «det grunnleggende». Dette går det sjalsagt an å mene, men det er hverken progressivt eller revolusjonært.

Hvis vi ikke slåss seriøst mot patriarkatet vil det overleve inn i et sosialistisk samfunn.

tjente på den borgerlige kvinnebevegelses kamp for stemmerett til kvinner. Samtidig er det slik at kvinnekampen er en revolusjonær kraft og når arbeiderkvinnene krever høyere lønn vil det være imot borgerfruernes klasseinteresser. Men det betyr ikke at borgerfruene og arbeiderkvinnene ikke kan danne allianser på noen områder idag.

IS mener at kvinner fra ulike klasser alltid har motstridende interesser, og er derfor prinsipielt mot at kvinner skal organisere seg som kvinner.

IS si «løsning»

Istedet for å si noe om hvordan kvinner skal kjempe for sine særegne krav «løser» IS problemet slik:

«I situasjoner der klassekampen tilspisser seg har man imidlertid gang på gang opplevd at de tradisjonelle skillelinjene mellom menn og kvinner har blitt visket ut.»

«Det passive, «deilige» kvinneidealet mister totalt sin interesse når menn og kvinner går til felles kamp.»

Det finnes ikke noe behov for at kvinner organiserer seg til kamp mot undertrykkinga av dem som kjønn, for ifølge IS forsvinner kvinneundertrykkinga i kampens hete.

Er det så enkelt? Er det sånn at kvinnes problemer løser seg, bare klassekampen blir nok tilspissa? Er det ikke slik at folk som lever forskjellige liv, har forskjellig virkelighet, får forskjellige tanker og har ulike behov? Jo, noe av det grunnleggende i marxismen er at tankene til folk blir forma av det livet de lever. Er det ikke også slik at kvinner og menn i stor grad lever forskjellige liv, og derfor får forskjellige behov og ulike løsninger på ting? Et raskt blikk på virkeligheten, feks. når det gjelder husarbeidet, hvem som har hovedansvaret for unger, hvem som får høyest lønn eller

voldtektsstatistikken, viser oss at menn og kvinner lever ulike liv.

Og dette er ikke tilfeldige ulikheter, det er slik at kvinnene er undertrykte, og menn dominerer på de fleste områder, også i revolusjonære bevegelser. Derfor er særegen kvinneorganisering nødvendig. Så lenge den særegne undertrykkinga av kvinner består, vil det være nødvendig at kvinner organiserer seg også som kvinner.

Kvinnebevissthet og klassebevissthet

IS hevder at særegen kvinneorganisering svekker arbeiderklassens kampkraft. Rød Ungdom mener tvert imot at kvinnebevissthet og særegen kvinneorganisering er avgjørende for arbeiderklassens kampkraft idag.

Kvinnene er ei drivende kraft i norsk klassekamp i dag.

Kvinneundertrykkinga er vevd inn i klasseundertrykkinga bl.a. gjennom den lave kvinnelønna. For at kvinnene skal kunne kjempe effektivt mot klasseundertrykkinga må de derfor se sammenhengen med undertrykkinga av dem som kjønn. Siri Jensen, faglig leder i AKP, skriver:

«Kvinner skivses i stadig større grad mellom jobb og hjem, med stadig sterkere tilknytning til jobb, men ikke tilsvarende mindre ansvar hjemme. (...) Skvisen er en kraft for forandring. Vanlige kvinner, som ikke er rike nok til å kjøpe seg fri, må reise krav som er helt

sentrale for hele arbeiderklassen og alle arbeidstakere: - Om 6 timers normalarbeidsdag med full lønnskompensasjon for å få livet til å gå rundt.

- Om å heve kvinnelønna, til ei lønn det går an å leve av.
- Om forsvar av velferdsstaten.
- For økonomisk sjølstendighet.

Dette gjør kvinnene fordi de er kvinner, utifra sin særegne situasjon, ikke på tross av det. Derfor blir også kvinnebevisstheten avgjørende for å utløse og videreutvikle kampkrafta til arbeiderklassen.»

Arbeiderklassen består ikke av en ensarta masse arbeidere, den består av kvinnelige og mannlige arbeidere med svært ulike livs- og arbeidssituasjon. Ved å ten-

ke sånn som IS gjør, usynliggjør man kvinnes spesielle situasjon, og lager politikk for bare halvparten av arbeiderklassen.

Den seksualiserte undertrykkinga

Det har vært vanlig i den revolusjonære bevegelsen å se på kampen mot den seksualiserte undertrykkinga som lite viktig, underordna de virkelige viktige spørsmåla om feks. lønn og arbeidstid. Kampen mot den seksualiserte undertrykkinga har liksom ikke hatt noe med klassekampen å gjøre. IS har ikke tenkt nytt. Om kvinnebevegelsen på 80-tallet skriver

de:

«... kvinnekampen har imidlertid hatt et sterkt fokus på det som kalles «seksualisert undertrykking»: det syke kvinneidealet, sexistisk reklame, porno og prostitusjon. Disse utslagene av kvinneundertrykking må bekjempes, og det er flott at det skapes aktivitet omkring kvinnespørsmål. Problemet er at kvinnebevegelsen på 80- og 90-tallet (...) har isolert dette spørsmålet fra klassekampen. Dette har (...) isolert kvinnebevegelsen fra den krafta som virkelig kan gjøre noe med kvinneundertrykkingen, arbeiderklassen.»

Er ikke porno og prostitusjon, voldtekt og mishandling problemer som oppstår kvinner i arbeiderklassen?! Isolerer man seg fra arbeiderklassen ved å ta opp disse problemene? Porno og prostitusjonen er ikke slik IS uttrykker det «også et uttrykk for et langt åpnere forhold til seksualitet», men den mest åpne propagandaen for at kvinner er mindreverdige som finnes i vårt samfunn. Porno framstiller kvinner som viljeløse kjøttstykker som er til for å brukes, og har ingenting med «åpenhet» å gjøre. Kampen mot denne propagandaen er kamp for kvinners likeverd på samme måte som kampen for kvinners økonomiske sjølstendighet. Det er ikke sånn at pornokampen står i veien for lønnskampen, tvert imot; kampen mot fornedringa av kvinner i pornoen styrker kampen for å heve kvinnelønna.

At ISere viser motstand mot kamp mot den seksualiserte undertrykkinga er i seg sjøl et godt eksempel på at det er menns verdensbilde som dominerer i IS. Det er jo stort sett ikke menn som blir voldtatt.

Mannsrolla

I tillegg til at deler av den revolusjonære bevegelsen har sett på den seksualiserte undertrykkinga som uviktig, har det også vært vanlig å se på volden mot kvinner som noe enkelte, stakkarslige menn gjør, drevet til det av det kapitalistiske systemet.

Forklaringa til IS som går ut på at «seksualisert undertrykking er skapt av det kapitalistiske klassesamfunnet» glemmer at kvinneundertrykking er en tradisjon som er mye eldre enn kapitalismen. IS har helt rett i at den seksualisert undertrykking ikke er et «uttrykk for menns ubotelige og evige ondskap», men når konklusjonen blir at menn ikke øver vold mot kvinner for å ha makt over dem, men «fordi de føler avmakt i forhold til systemet og sin egen situasjon», blir det for enkelt. Det er riktig at det fins et «system» bak den seksualiserte volden, men den er ikke bare en følge av kapitalismen. Den er først og fremst en følge av mannssrolla, av patri-

arkatet, som IS nekter for at eksisterer. En helt sentral del av mannssrolla i vårt samfunn er å ha kontroll over kvinner.

Dessuten er bildet av voldtektsmannen som et offer ikke henta fra virkeligheten, men fra propagandaen til borgerskapets (og patriarkatets!) massemedier. De fleste voldtekter blir ikke begått av stygge, usle gærninger som overfaller tilfeldige kvinner på gata. Overfallsvoldtektene utgjør ca. 2% av alle voldtektene i Norge; de vanligste voldtektsforbryterne er kjærester, venner og slekt. Horekundene er heller ikke de «stakkarslige» som «må» kjøpe sex fordi de ikke har noen annen mulighet. Horekundene, voldtektsforbryterne, konemishandlerne og porno-leserne er vanlige menn, som stort sett oppfatter at de har et normalt syn på sex. «Marxistene» i IS, på sin side, hevder at «De fleste voldtektssaker har to ofre: kvinnen som har opplevd den dypeste nedverdigelse, og mannen som mangler total kontroll over livet sitt».

Oppvask

Noe som går igjen i IS-heftet er at kam-

pen om hvem som skal gjøre husarbeidet er en helt uinteressant diskusjon som bare fungerer som avleder for klassebevisstheten.

«Kvinnenes kamp kan avledes med den ideen at det er «mennene» som er problemet, der de ligger og drar seg

på sofaen etter arbeidstid.»

«Arbeiderkvinnenes kamp blir langt mindre farlig hvis den begrenser seg til å handle om hvem som skal vaske opp.»

For det første: Hvem har noen gang snakka om at kvinnekampen skal begrense seg til å handle om husarbeidet? For det andre: Kvinner gjør i gjennomsnitt 4.5 timer husarbeid om dagen. Husarbeidet og omsorgsarbeidet tar en stor del av fritida og livene til kvinner, derfor er det åpenbart at «hvem som skal vaske opp» er et viktig spørsmål for kvinner. Men for menn er det mest behagelig å se på kravet om deling av husarbeidet som en slags «avledningsmanøver». Kvinnekampen må føres mot all kvinneundertrykking, ikke bare den

som foregår på arbeidsplassene, også den som foregår i hjemmene.

IS har skjønt mye av hvordan kapitalismen undertrykker kvinner, men synet deres på husarbeidet, og den seksualisert undertrykkinga, viser de tydelig at de har ikke forstått borgerskapets store geni-strek: Gjennom å oppdra menn til kvinneundertrykkere får de en alliert i hvert hjem.

Hvem er det som snakker?

Ikke særegen kvinneorganisering, kvinnekampen splitter arbeiderklassen, patriarkatet fins ikke, en voldtekt har to ofre, å diskutere husarbeidet er uinteressant - disse standpunktene danner en

helhet som gir grunnlag for å spørre seg: Hvem er det som snakker når IS lager kvinnepolitikk? Det er menn som snakker, det er teorier skapt av menns hverdag og verdensbilde IS presenterer som «kvinnepolitikk». Uansett om det er menn eller kvinner som framfører standpunktene.

Den linja som IS står på i kvinnekampen er ei linje for nederlag. En av forutsetningene for en sosialistisk revolusjon er enhet i arbeiderklassen. Denne enheten kan ikke bygges på at halvparten av arbeiderklassen undertrykker den andre halvparten. Den kan ikke bygges på at kvinneundertrykkinga blir tia ihjel i arbeiderklassens organisasjoner; det er kvinnene, det undertrykte kjønn, som må legge premissene for enheten.

Enhet mellom kvinner og menn må bygges på det undertrykte kjønn sine premisser

**I DAG ER DET BARE GUTTER
SOM ER «DATANERDER», DET
ER STORT SETT GUTTER SOM
HERSKER PÅ NETTET. HVIS
GUTTENE FÅR FORTSETTE Å
DOMINERE INTERNETT OG
RESTEN AV DATAVERDENEN,
VIL MENNS RETT TIL Å DOMI-
NERE OVER KVINNER BLI
STYRKA. NÅ MÅ VI JENTER
KOMME OSS UT I CYBERROM-
MET, SETT I GANG!**

Av hwien@sy-mail.uio.no

Holder det ikke at bare guttene bruker data? Hvorfor stresser sånn? Noen grunner har du nok allerede hørt: IT er et verktøy som tas i bruk i stadig flere sammenhenger. Skal du ha deg jobb i framtida må du kunne noe om data. I ei tid med stadig større angrep på jenter i lønna arbeid vil mangel på datakunnskap kunne bli en effektiv og legitim måte å skille damer ut fra arbeidsmarkedet. Hvis ikke jenter henger med, blir de skjøvet ut.

Samfunnet er inne i en teknologisk revolusjon. På samme måte som industriproduksjonen endra samfunnet enormt vil også utviklinga av informasjonsteknologien (IT) endre rammene for hvordan samfunnet ser ut i framtida. Det er

viktig at jenter tar i bruk og er med på å videreutvikle teknologien slik at den også blir tilpassa jenters behov som ikke er så lette å se for en som lever et manneliv. Hvis ikke vil vi også i framtida få et samfunn av og for menn; hvor kvinner tildeles en plass på bakerste rad. At jenter henger med i den teknologiske utviklinga er nødvendig for at jenter skal få være med og styre.

Omsorg på Nettet?

Erling Fossen, sjølutnevnt IT-filosof, skreiv for ei tid tilbake at om ti år vil alt arbeid foregå på data, vi kan leve i cyberrommet. Som svarreplikk i Klassekampen spurte noen om det var mulig å vaske rumper over Internett. Fossen har ennå ikke svart. Omsorgsarbeid, kvinnearbeid, lå rett og slett utafor hans intellektuelle rekkevidde. Hvis slike folk, som ser bare halve verden (knappt nok det) skal få være førende i utviklinga av datasamfunnet, det vil si sjølve samfunnet, er vi nærmest garantert at kvinners rolle som usynlige overarbeida «omsorgsmennesker» forsetter mange hudre år til. Det bør vi spare våre døtre og barnebarn for!

Det ligger enorme mengder informasjon, kunnskap og diskusjoner tilgjengelig via Internett. Hvilke overgrep gjorde den meksikanske regjering mot befolkninga i Chiapas i dag morges? Hvordan bygge et revolusjonært samfunn? Hvilke diskusjoner føres i India i kjølvannet av kvinnekonferansen i Beijing? Som verktøy for å skrive og lese akkurat hva du vil, og som diskusjonsforum med kanskje 20 mill. deltakere er nettet et kraftig verktøy for radikale folk. Gjennom nettet kan vi nå ut til millioner av mennesker. Vi kan skape et nettverk av meningsfeller over hele verden; bryne oss på nye problemstillinger og få innspill fra mennesker som lever i en annen virkelighet enn vår. Jenter trenger den infoen og den kunnskapen, og nettet trenger jenter.

I dag er det de politisk ukorrekte guttene som hersker diskusjonene på nettet, vi finner milevis med reaksjonær propaganda i cyberspace. Norske Nett-gutter har «vedtatt» at jenter skal tilbake til kjøkkenbenken, at jenter verdsettes ettersom hvor pene de er, at abort må forbys fordi jenter ikke er i stand til å ta beslutninga sjøl. Viss ikke jentene blir aktive deltakere i diskusjonene forsterkes

Jenter og data

holdninger til jenter som offisielt ligger 50 år tilbake i tid. Den dagen de ukorrekte guttenes «sannheter» blir ugjenkallelig stadfesta blir terskelen for jenter bare større. Det er derfor utrolig viktig at radikale jenter og gutter utfordrer terskelen; at de kritiserer meningene og ikke overlater diskusjonsforumet til de kvinnefiendtlige guttene!

Hvorfor ikke?

Hvis kunnskap om data er så viktig som mange sier, hvorfor er det da slik at guttene har et så enormt forsprang, at Internett i dag er et guttested? All forskning viser at jenter og gutter har ulike tilnærmingssmåter til data. Jenter ser på data som et verktøy; de vil vite hva de kan bruke maskinen til, hvordan de kan kommunisere med andre. Gutter ser på data som et leketøy. De er opptatt av teknologien for teknologiens egen skyld. Dette kan skyldes flere ting:

«Herme» teorien går ut på at gutter fra de er små gis teknologi i gave og oppfordres til å utforske teknologien. Som far, så sønn. Å plukke fra hverandre teknologi læres som en kilde til rekreasjon og læring. Jenter har derimot få forbilder i den retning.

I dag er så godt som alle dataprogrammer lagd av menn; de er forma av menns tilnærmingssmåte til data. Alle dataspill henvender seg til gutter. Svært få jenter i 12-14 års alderen synes at nedslakting av fantasimonstre er særlig morsomt. Dataspill er neppe i seg sjøl grunnen til det ulike forholdet til data, men bidrar til å gi gutter fortrolighet med data som leketøy.

I opplæringssituasjonen møter jentene en mannlig lærer og lærebøker skrevet av menn, med språk og eksempler som er henta fra menns verden. Mange jenter kan fortelle om mannlige lærere som elsker å fortelle om programmering og datamaskinens oppbygging, stikk i strid med jenters «verktøy»-tilnærmingssmåte. Konsekvensen blir at jenter faller av, guttene henger med. Et alvorlig problem er at mange av lærerne som underviser i data ikke har særlig mye peiling. I stedet for å gripe tak i utfordringa lar de «superguttene» i klassen overta, som en slags hjelpelærere. Dette er tilsynelatende en effektiv løsning. Men «superguttene» har ingen pedagogisk opplæring, og i kampen om kunnskapshierarkiet mellom «superguttene» blir jentene ofte

stående helt på sida. Superguttene forklarer ikke jentene, de skyver dem unna og nytter sjansen til å briljere med egen kunnskap. De er opptatte av å utforske teknologiens grenser, mens jentene vil lære å bruke data som verktøy. Resultatet blir at jenter ikke får opplæring på egne premisser. Kan hende burde man igjen reise diskusjonen om egne jenteklasser i noen fag?

Hersketeknikker i cyberrommet

Data er en ny arena for å ta i bruk gamle hersketeknikker. Usynliggjøring, krymping, latterliggjøring, tilbakeholdelse av informasjon - you name it - og i dataverdenen er mannsjåvinismen ofte ganga med tre. Du finner egne sider på nettet som rangerer norske jenter ettersom hvor pene de er og hvor bra hjemmesider de har lagd. Send inn din stemme nå! Mange av jentene som har begitt seg inn på diskusjonsgruppene på nettet har opplevd å ikke bli tatt alvorlig. Kunnskapen og meningene deres blei usynliggjort; enten fikk de ikke respons i det hele tatt eller så fikk de helt usaklige svar som gikk mer på kjønn enn på mening. På nettsider omhandler særskilte kvinneinteresser. Ikke så rart, ettersom det er så få jenter på nettet. De stedene som omtaler kvinneorganisering og kvinners daglige utfordringer ties konsekvent i hjel av «hype» nettanmeldere. Kvinnespørsmål krympes til en tilsynelatende uviktig ting.

Gjennom hersketeknikker og myter om at «data er enormt komplisert» overbevises jenter om at datateknologien tilhører guttene. «Du må kunne alt om programmering og maskinas oppbygging for å kunne bruke data». Ofte får jenter dette inntrykket når de hører de store guttevenna sine sitte og diskutere teknologiske finesser. I posisjonskrigen i guttehierarkiet er teknisk kunnskap enkel å måle; jentene reduseres til tilskuere, og deres beundrende blikk blir kveldens trofé. Tilbake sitter jentene og har sannsynligvis ikke lært noen ting, men skra-

per de litt i lakken så er det ikke sikkert at heller de store guttene kjente betydningene av alle de vanskelige ordene de brukte.

Jenter kan data!

Når jeg sier at det er en myte at jenter ikke passer for data og internet, mener jeg det 100 prosent, det er tullpreik!

Data er lett!

Historia om data er ei historie om damer! Man regner at oppfinneren av den første datamaskina ble ei dame ved navn Lady Ada Lovelace. For 150 år siden lagde hun og Lord Babbage arbeidstegningene til den første datamaskina. Datateknologien hadde i begynnelsen form som hullkortteknologi og blei først tatt i bruk i vevstoler. De første brukerne var med andre ord også damer. Det første store programmeringsspråket blei lagd av ei.....dame. Grace Hopper jobba som koder i det amerikanske militæret og utvikla under 2. verdenskrig forløperen til alle dagens moderne programmeringsspråk. Hvem var det som først og fremst brukte data på 70- og 80-tallet? Sekretærer, kontorfullmektiger, saksbehandlere; Kvinner, kvinner, kvinner.

Okei jenter, vi må innse at guttene har et forsprang, det er flest gutter på Internett i dag, det er flest gutter som er flinke med data. Har vi tenkt å la det fortsette? Nei! Er det noen grunn til at det skal fortsette? Nei! Hvis nerdene kan, så kan vi også, det er helt sikkert. Kom deg ut i cyberrommet jente, og ta med deg ei du kjenner!

KVIFOR

8. MARS?

Aleksandra Kollontaj (1872-1952)

Aleksandra Kollontaj var kommunist og leiande blant Bolsje-vikane i Russland. Ho vart med i den russiske regjeringa i 1917 og slutta seg til «arbeidaropposisjonen».

Ho var verdas fyrste kvinnelege ambassadør. Som ambassadør for Sovjet, var ho hovudsaklege utplassert i Skandinavia.

Kollontaj var mellom anna ein pioner på områda seksuell undertrykking og framangjerdinga av kjærleiken.

8. MARS ER KVINNEDAGEN. VI SOM MARKERER 8.MARS PÅ 90 -TALLET BØR VITE KVA SOM ER HISTORIA TIL DAGEN, FOR DET ER VI SOM SKAL FORME 8.MARS I FRAMTIDA. 8.MARS HANDLER IKKE BERRE OM KVINN- RØRSLA, DAGEN HAR VORE STERKT KNYTT TIL ARBEIDARRØRSLA.

av May-Britt Bugge

I Noreg vart den internasjonale kvinne- dagen fyrste gong markert i 1915. Dagen vart markert med eit fredsmøte der Aleksandra Kollontaj tala; ho oppfordra til «hat mot sjåvinismen og den tranghjertede nasjonalismen» og «til kjærlighet for friheten menneskeverd og brorskap». Fem år før vart kvinnedagen vedteke som internasjonal agitasjonsdag for kvinneleg røyserett. Markeringa vart som oftast lagt til ein søndag, det var einaste fridagen for dei fleste arbeidarkvinner. Clara Zetkin var den som sto i spissen for at ein skulle ha ein internasjonal kvinne- dag.

Arbeidarkvinnene i Russland gjekk i 1917 ut på gatene 8.mars med krav om brød og fred. Dette danna opptakta til den Russiske revolusjon. I 1921 vart datoen 8.mars fastsett som kvinne- dag.

Frå 1921 vart det halde kvinneveke i Noreg med 8.mars som eit høgdepunkt.

I mars 1924 var det streikar og lockout med 60 000 arbeidarar i konflikt. Om ettermiddagen den 11 mars gjekk 1000 kvinner og 1500 barn gjennom Trondheims gater med trommer og rau- de faner i spissen. I oppropet heitte det «Nu skal vi samles, nu skal den reaksjo- nære regjeringa få se at også arbeider- hustruene kan reise seg». Det uvanlege demonstrasjonstoget vart sett på med undring og skrekk. Det var husmorlag som stod bak mange av markeringane av 8. mars på 20- og 30 talet. Ikkje da-

Splitting

Splittinga av arbeidarrørsla på 20- talet gjorde at Arbeiderpartiet og Noregs kommunistiske parti brukte dagen til å agitere for sin politikk blant kvinnene. Frå 1924 laga dei sosialdemokratiske kvinnene alternative markeringar, kvin- nerørsla i Arbeidarpartiet flytta med- kvart si kvinneveke til hausten. I Bergen i 1935 gjekk folk i 8.mars tog mot tukthuslovane, dyrare mat, og re- gjeringas krigsførebudingar. Fram mot 1940 vert dagen mindre viktig. Under

Norsk 8. mars med norsk musikk

gens husmorforbund, som den gongen heitte Hjemmenes Vel og var ein bor- garleg reaksjon på organiseringa av hus- hjelpene. Husmorlaga var eit initiativ frå dei kvinnelege medlemmane av Noregs Kommunistiske Parti.

nazismen vart det forbod mot kvinneor- ganisering og 8.mars vart ikkje markert under krigen.

Kravet om økonomisk sjølvstende har prega mange 8.mars-tog

Etter krigen

Eit par tusen kvinner frå 20 land og ulike politiske retningar samla seg i 1945 for å markere opptakta til ein ny internasjonal kvinnesolidaritet - sameint motstand mot Hitler-Tyskland. Konferansen vert halde i Albert Hall i London. I Noreg vart det Norsk Kvinneforbund som stod for arrangementa 8.mars etter krigen, men i det små.

Kvinnene på 50-talet gjekk i to rekker langs fortaua med små plakatar. Som dei fleste andre radikalarar på den tida vart dei skulda for å være kommunistar. Krava var dei same som i dag: Likeløn og velferd.

1968 og ny kvinnerørsla

Oppsvinget i den moderne kvinnerørsla kom på 70-talet. Kvinnefronten vart stifta i 1972, og tok initiativ til tog i Oslo, det gjekk ca 800 i det toget. Nokre år før hadde den nye kvinnerørsla samla seg i California, på eit stort møte på tvers av politiske skiljelinjer møttest dei for mellom anna å gjenreise 8. mars.

På 70-talet vart Kvinnefronten hovud-drivkrafta i 8.marsarbeidet. Splittingar i

kvinnerørsla gjorde at det fleire stader gjekk to tog denne dagen. Splittingane var mellom Kvinnefronten på den eine sida og Kvinneforbundet, Nyfeministane, Anarkistisk kvinne-gruppe og Lesbisk rørsle på den andre sida. I 1979 Samla desse to toga 7000 i Oslo, dette var ein nedgang frå tidlegare år. På det meste gjekk det omlag 22 000 folk i 8. mars-tog i Noreg. FN skipa i 1975 8.mars som internasjonal kvinne-

dag for FN, dette vedtaket vart gjort i samband med det internasjonale kvinneåret '75.

Tilbakeslag for kvinnekampen

På 80- talet stoppa framgangen for kvinneaktivistane.

Sider ved kvinneundertrykkinga kom klårare til syne, det kom nye åtak på abortlova, og «skjønnhetstyrraniet» vart hardare. Kvinnekampen opplevde eit tilbakeslag.

Kampen om kvinnekroppen og mot bordellar og topplausservering har prega kvinnekampen og 8.marstoga dei seinaste åra. Vi har og i større grad måtte forsvare kamper vi har vunne på 70- og 80 talet. Kampen mot seksualisert rekla-

me og kampen mot «skjønnhetstyrraniet» har komet godt til syne i 8.marstoga på 90-talet, og kravet om likeløn har vunne ny styrke, mellom anna grunna Kvinner på Tvers-rørsla.

Organisering av Kvinnedagen

For å få eit breitt grunnlag for 8.mars markeringane vert det danna 8.mars komitear. Dei lokale 8.marsskomiteane står bak 8.marstilstellingane rundt om i landet, her møtast kvinner frå fleire kvinne-organisasjonar og enkeltpersonar og førebud 8.mars. Dersom det ikkje finst 8.mars-tog på staden der du bur, eller du meiner arrangementa kunne vore betre, er det berre ein ting å gjera: Sett i gang og arranger 8.mars!

Forrige generasjon kvinnekjemparar har ikkje like mykje kraft i slaga lenger, no er det vår tur til å overta. Vi må halde fram og utvikle det våre mødre, bestemødre og oldemødre har gjort før oss. Det er ingen som kjem og gjer det for oss.

Kjelder: Kvinnejournalen nr1-94, Aschehaug og Gyldendals store norske leksikon1980, Pax leksikon 1981, Kvinnefronten.

Clara Zetkin (1857-1933)

Clara Zetkin var tysk kommunist. Ho var framstående i den tyske og den internasjonale sosialistiske kvinnerørsla, og medlem av den tyske riksdagen i åra 1920-33.

Gjennom ei mengd artiklar, talar og pamflettar leverte ho det største tilskotet til den klassiske marxistiske kvinneteorien etter Marx og Engels.

Ho argumenterte for å sjå kampen for kvinnefrigjeringa som ein del av klassekampen. Ho gjekk sterkt imot dei som meinte at ein skulle forby yrkesarbeid for kvinner.

Zetkin hevda vidare at økonomisk sjølvstende var avgjerande for at kvinna skulle kunne frigjere seg. Utan at kvinnene er med i klassekampen, vert det inga knusing av kapitalismen, og heller inga sosialistisk nyskaping.

På tide med et nytt

kvinneopprør!

KVINNEKAMP I NORGE BLIR AV MANGE OPPFATTA SOM SYNONYMT MED 70-ÅRA. DET VAR DA KVINNEFRONTEN HADDE STØRHETSTIDA SI. DET VAR DA ABORTLOVA BLE VEDTATT. DET VAR DA MAN BRANT BH-ER OG PORNO. HVORDAN STARTA KVINNEOPPRØRET?

Av Pål Hellesnes

Kjersti Ericsson burde kunne svare på det, hun ble den første kvinnelige lederen i Arbeidernes Kommunistparti i 1984, og har skrevet flere kjente bøker om revolusjonær kvinnekamp.

-Det foregikk jo en generell radikalisering blant ungdom på den tida, og mye av årsaken til kvinneopprøret ligger nok der. Samtidig skjedde det noe med kvinners situasjon, spesielt utbygginga av offentlig sektor førte til et rush av kvinner ut i arbeidslivet. Og når den materielle situasjonen for kvinnene forandra seg, fikk vi også nye tanker i hodet. Bevegelsen starta vel blant unge kvinner, særlig studenter og unge kvinner i offentlig sektor.

Hva var de viktigste sakene dere tok tak i og sloss for?

- Det var et bredt spekter av saker, men en av de viktigste var kampen for kontroll over vår egen kropp, og da særlig kampen for sjølbestemt abort, en gammel arbeiderkvinnesak, som ble krona med seier i 1978. Videre dreide det seg om kamp for retten til arbeid, for ei skikkelig lønn, for daghjemsplasser. Kort sagt; kvinners mulighet til å delta i arbeidslivet på lik linje med mannfolk.

Men det nye med kvinnebevegelsen som vokste fram på den tida var at vi var interessert i alt, det ble gjort mye teoretisk arbeid og det ble diskutert mye om grunnlaget for kvinneundertrykkinga. Kampen strakte seg over hele spekteret, et eksempel på dette er kampen for at kvinner skulle få delta i Holmenkollstafetten. Før 1975 var det bare menn som fikk delta på stafetten, og det var bare etter flere år med protester at kvinner fikk lov å delta.

Men hva var det som gjorde at kvinnebevegelsen kunne favne så bredt og bli en så sterk kraft som den ble?

- Jeg tror nok grunnen er at kravene som ble stilt angikk alle kvinner. Ta for eksempel kravet om fri abort: Det var mange kvinner som hadde opplevd nedverdigelsen ved å måtte forklare seg for en abortnemnd, eller kanskje like ille, det å måtte ta en illegal abort. På samme måte var spørsmålet om daghjem og likelønn noe praktisk talt alle kvinner møtte i sitt eget liv. Kvinnebevegelsen blir ofte framstilt som var en gjeng rabiater amazoner, men sjøl om ikke alle kvinner var like aktive, var hovedsida at kravene hadde gjenklang blant flertallet av norske kvinner.

Kravene som ble stilt var svært radikale, hvordan ble dere møtt?

- På den ene sida hadde kravene stor gjenklang og fikk bred støtte, men samtidig ble vi møtt med harde angrep i pressa. Det dreide seg om hets, karikaturtegninger av kvinnefronter som feite, stygge mannshatere, og påstander om at vi ikke var «ekte kvinner». Det er forøvrig et ganske interessant fenomen, at når kvinner virkelig mener noe sterkt

Unge kvinner i dag må finne sin egen måte å drive kvinnekamp på.

Samtidig er det viktig at de lærer av historia.

og går ut med det, så blir vi ikke møtt med argumenter, men med at vi ikke er «skikkelige kvinner».

Var det tøft for de som sto i fremste rekke?

- På mange måter

ja. Både fordi vi jobba og sleit mye, og fordi vi ble møtt med så mye hets i avisene og blant folk. Men samtidig var det en voldsom entusiasme, vi opplevde at vi vokste som personer. En viktig del av kvinnekampen var at vi hele tida brøt barrierer og gjorde ting vi ikke hadde gjort før, talte i store forsamlinger og viste at vi kunne alt mulig. I dag er ikke

Noen bøker av Kjersti Ericsson vi vil anbefale:

Søstre, kamerater!

Den flerstemmige revolusjonen

Kjønsspillet

dette oppsiktsvekkende, men oppfatninga av hva en kvinne kan var mye snevrere på den tida.

Hvordan var «radikale» menn på den tida, fikk dere støtte, eller møtte dere motstand?

- Så lenge det dreide seg om kravene som var en del av den radikale bevegelsens allmene politikk, som sjølbestemt abort og daghjem til alle barn, fikk vi mye støtte og forståelse, men når vi tok opp spørsmålet om stillinga til mennene innafor den radikale bevegelsen ble det problemer. Det var store diskusjoner om hvorvidt det var riktig å kreve lik deling av husarbeidet. Når vi tok opp kvinneundertrykkinga innad i bevegelsen, ble det straks mer følsomt.

Er det et paradoks at mennene på den ene sida skulle slåss for de undertrykte i verden og på den andre sida var undertrykkende menn?

- Ja. Det som skapte mest bruduljer var at kvinnebevegelsen etter hvert begynte å sette «private» ting som kvinneundertrykkinga i familien inn i en politisk sammenheng, og gjorde det til et politisk spørsmål. Dette var noe nytt, for også i radikale bevegelser har det vært et klart skille mellom det som er «virkelig» politikk, de store sakene, strategi og alvor, og «putleri» og samlivsgnål, som var noe helt annet. Så når vi kvinner kom og sa at også dette er politikk med stor P, da ble det bråk.

I dag kan det se ut som om kvinnebevegelsen har mista en del av krafta, den er ikke den samme makt faktoren som på 70-tallet. Hvordan forklarer du det?

- Jeg vet ikke om jeg er helt enig med beskrivelsen din. Det som er riktig er at f.eks Kvinnefronten sto sterkere, hadde flere aktivister og mer innflytelse for tjuve år sida. Men samtidig har du nå en bevegelse som «Kvinner på Tvers», som i og for seg har vokst ut av det samme miljøet, men som er mye bredere, og omfatter mye større grupper enn kvinnebevegelsen på 70-tallet gjorde.

Så kvinnebevegelsen har bare skifta arena?

- Du kan si det slik at mens vi tidligere hadde flere kvinneaktivister som hadde et klart kvinnepolitisk program, og var godt organiserte, så har vi idag en kvinnebevissthet blant mye bredere lag av kvinner, som setter likelønnskraua inn i en kvinnepolitisk ramme. Og det hadde

vi ikke for tjuve år sida. Bevegelsen er blitt bredere, og ikke fullt så skarp og godt organisert.

Mangler det en sterkere Kvinnefront i dag?

- Kvinnefronten er jo der, men med de angrepene som vi ser i Norge i dag; kutt i velferdsstaten, som rammer kvinner hardest, og all dritten knytta til salg av kropp, er det et klart behov for en sterkere og mer tallrik kvinnebevegelse.

Hva bør unge jenter som ønsker å heve kvinnekamp-fanen gjøre?

- Unge kvinner i dag må finne sin egen måte å drive kvinnekamp på, sin egen måte å organisere seg på, og sin egen plattform. Men samtidig er det viktig at de lærer av historia til dem som har drevet kvinnekamp før dem. Det har vært ført kvinnekamp veldig lenge, men hver gang er det som om det meste går i glemmeboka etter noen år. Dette tror jeg har noe med usynliggjøringa av kvinners kamp og kvinners arbeid å gjøre. Derfor er det viktig at jentene erobrer kvinnekampens historie, og bygger på erfaringene de finner der.

Er det mulig å bygge et nytt kvinneopprør i Norge?

- Så absolutt! Det ser lovende ut, siden det er mange unge jenter som begynner å bli bevisste og ta opp tråden. Jeg tror det er viktig å knytte noen tråder mellom kampen mot kvinneundertrykkinga og kampen mot rasismen, fordi du finner mange like ideologiske trekk i begge typer undertrykking. Høyreekstreme bevegelser har både et råtten syn på folk med en annen hudfarge og et råtten syn på kvinnfolk, og det er ingen tilfeldighet.

Hvem er hovedfienden i dag?

- I konkrete kampsaker blir det på mange områder regjeringa. Det er de som står bak angrepene på velferdsstaten, og det er de som i dag har utpekt

enslige mødre til skyteskive. Spørsmålet om enslige mødre er faktisk ganske viktig, det er feil å se på enslige mødre som en spesiell og vanskelig gruppe som det er synd på. Angrepene mot enslige mødre er angrep mot alle kvinners rett til å leve uavhengig av menn. Det regjeringa sier er jo at dersom du lever aleine så skal du ikke ha mulighet til å klare deg økonomisk, og så lenge det er sånn, svekker det stillinga til alle kvinner.

Har du en melding til Rebells lesere på 8. mars?

- De to mest gledelige tingene i kvinnekampen i dag er at unge jenter reagerer så sterkt mot å bli utnytta av reklame- og pornoindustrien, og Kvinner på

Pornobøl bør bli på moten igjen.

Tvers-bevegelsen. Unge jenter må være med på Kvinner på Tvers, sjøl om de går på skole eller studerer eller hva som helst, for om noen år, når de skal ut i arbeid, kommer de til å merke hva det vil si å få kvinnelønn og ikke likelønn!

Arbeid til alle!

Nei til arbeidskjøpernes «fleksibiliserig»!

U
n
g
d
o
m
i
a
r
b
e
i
d

ARBEIDSLØSHETEN GIR ARBEIDSKJØPERNE EN SJANSE TIL Å GÅ TIL ANGREP PÅ LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR. UNGDOM, OG SÆRLIG JENTER, I TYPISKE UNGDOMSJOBBER ER DE FØRSTE SOM RAMMES.

Av Marte Michelet

Håpløsheten har satt seg hos mange i vår generasjon. Verden går til helvete, samme hva jeg gjør kommer jeg ingen vei; jeg får ikke jobb, jeg får ikke studieplass, jeg har ingen framtid. Det er ikke så overraskende at ungdom tenker sånn, arbeidsløsheten blant ungdom er mye høyere enn den er for andre aldersgrupper, og lite tyder på at dette vil bedre seg noe særlig de nærmeste åra.

Det har vært lite diskusjon om ungdomsarbeidsløsheten, men når det har vært det, er en vanlig lekse at dagens ungdom er for late og for lite initiativrike. De passive, apatiske ungdommene sitter bare og ser på TV. Det er klart det fins mange slike ungdommer, men det er jo rett og slett fordi det er for få job-

ber! Bare de mest kvalifiserte og de heldigste får jobb, og ungdom med problemer og uflaks blir lett langtidsledige.

Så lenge regjeringa har tilslutta seg de fire friheter, og politikken der pristabilitet og andre behov kapitalen måtte ha er det viktigste, vil en stor gruppe ungdom fortsatt bli stengt ute fra arbeidsmarkedet. For det er ikke interessant for kapitalistene å få alle i arbeid, hvis ikke alle i arbeid er noe som «styrker konkurranseevnen» og gjør kapitalistene enda rikere. I dag kjemper kapitalen og Regjeringa *mot* arbeid til alle. Kapitalistene sier opp folk sjøl om profitten øker, og de arbeidsløse kan heller ikke håpe på jobb i de store statsbedriftene og resten av det offentlige. Regjeringa «slanker» offentlig sektor så mye de kan, sjøl om behovet for helse-tjenester, barnehager, bedre kollektivtrafikk osv er enormt. Offentlig sektor skal slankes slik at skattene på næringslivet kan holdes lave, slik at kapitalistene får ha kapitalen sin for seg sjøl.

«Fleksibilitet»

De ungdommene som *er* i arbeid får også smake effekten av arbeidsløsheten, fordi arbeidskjøperne kan legge større

Mange kvinneyrker skal «fleksibiliseres»

press på de ansatte når det å bli arbeidsløs er en konstant trussel.

I 1994 kom en NOU-rapport om ungdom, lønn, og arbeidsløshet. Den slår fast at det også for ungdom er viktig å ha jobb(!). Etter at utvalget som hadde jobba med rapporten hadde studert forholdene for ungdom i EU fant de fram til følgende: Økt opptak av ungdom i arbeidslivet må komme som følge av

vere lønn, løsere ansettelsesforhold og økt rom for opplæringstiltak.

- «Økt opptak av ungdom i arbeidslivet må komme som følge av økt rom for opplæringstiltak». Det høres jo veldig fint ut. Gjennom Kaja-plasser og praksis-plasser gir man ungdom «erfaring fra arbeidslivet for å styrke deres stilling på arbeidsmarkedet». Men i realiteten er Kaja- og praksis-plassene ungdoms arbeidskraft på billigsalg. Det viser seg at tiltakene ikke hjelper deg til å få jobb seinere (igjen fordi det rett og slett finnes for få jobber), og at de fortrenge ordinære arbeidsplasser. Du jobber for en slikk og ingenting, du er nederst på rangstigen, har tilnærma ingen rettigheter, og så er du borte fra statistikken over arbeidsløse.

- «Økt opptak av ungdom i arbeidslivet må komme som følge av lavere lønn.» Minstelønn er et hinder for maksimal profitt og «konkurransekraft», derfor foreslår NHO-sjefene å fjerne minstelønna. En bra gruppe å begynne med er ungdom. UNICE (NHO på Europa-nivå) har foreslått å senke begynnerlønninga. Arbeidsløsheten, håpløsheten og desperasjonen gjør at vi tar det vi får. Dessuten har ungdom stort sett lite peil på hvilke rettigheter de har eller burde hatt, ungdom er et utmerka offer for arbeidskjøperne som vil «få igang en prosess» i retning verre kår for arbeidsfolk.

-«Økt opptak av ungdom i arbeidslivet må komme som resultat av løsere ansettelsesforhold.» Det betyr midlertidige kontrakter, sesongarbeid, og «vi ringer deg»-arbeid. Slike «løse forhold» er sjølsagt utmerka for arbeidskjøperne de får ei arbeidskraft som stiller opp akkurat når det passer for sjefen, og som

ikke har en masse krav og rettigheter som hefter ved seg. For de ansatte er det mindre ålreit. Å aldri kunne planlegge livet ditt mer enn to timer framover, fordi du kan bli ringt fra jobben, er ikke akkurat denhyggeligste formen for lønns-laveri. *Fleksibilitet for hvem?* er spørsmålet.

En hyggelig bonus for arbeidskjøperne er at slike «fleksible» ordninger fører til at folk ikke tør stille krav eller hevde sine rettigheter, dersom du lager bråk blir du kanskje ikke ringt til neste gang. Ungdom er lettere å få inn i slike «løse ansettelsesforhold» enn eldre folk som har unger, familie og andre forpliktelser.

Kampen mot «fleksibiliseringa» er en av de viktigste kampene for norsk fagbevegelse i dag. De ansatte ved SAS-hotellet i Oslo har kjempa hardt i mange år for å få fast ansatte folk i stedet for «ringehjelper». De har blitt møtt med oppsigelser og rettssaker, men har klart å vinne delseire gjennom et fantastisk

Denne dama har ikke tenkt å sikre deg skikkelige arbeidsvilkår

Foto: Ola Sæther

samhold. Samhold og solidaritet mellom arbeidsfolk er våpenet som kan tvinge arbeidskjøperne over på defensiven, derfor er det din oppgave å styrke dette samholdet når du går ut i jobb.

Jenter blir hardest ramma

De som blir mest ramma av «fleksibilisering» av arbeidslivet er de unge jentene. Midlertidige kontrakter og vi ringer er blitt vanlig i mange av de vanlige kvinneyrkene som reingjøring, handel, hotell og restaurant osv. Jenter har ofte deltid i utgangspunktet og er lettere å «ommøblere».

Arbeidsgiverne vil fjerne minstelønningene, oppløse normalarbeidsdagen og utvide bruken av arbeid for trygd. Målet er å få en fleksibel og lavtlønna arbeidstyrke som kan flyttes rundt omkring ettersom det passer. Og unge jenter blir først ramma.

Hvilke krav må vi stille for å møte angrepene ovenfra:

Arbeid til alle!

Den eneste muligheten for å få alle i arbeid er 6-timersdag med full lønnskompensasjon. 6-timersdagen er både et kvinnekrav, fordi det vil lette kvinners dobbeltarbeidende hverdag (jobb og familie), og et krav for alle arbeidsfolk, fordi det vil senke arbeidsløsheten og heve timelønna.

Forsvar minstelønna -Nei til ungdomslønninger!

Fjernes minstelønna for ungdom er det bare starten på å fjerne den for alle.

Nei til praksis-plasser og Kajaplassersser

Ungdom har rett til å bli behandla som vanlige arbeidstakere, og vi vil ikke brukes som et angrepsvåpen mot tariffavtaler, gjennom å fortrenge ordinære arbeidsplasser.

kvinneforerakt

A
k
s
j
o
n
s
g
r
u
p
p
a

M
o
t

S
a
i

A
v

K
r
o
p
p

DEI BYRJA MED Å RIVA NED PAMELA. SNART FANN DEI UT AT SKAL EIN TA OPP KAMPEN MOT SEXISME OG PORNOINDUSTRIEN MÅ EIN ORGANISERES. AKSJONSGRUPPA MOT SAL AV KROPP, AMSAK, HEV PÅ EIT KNAPT ÅR UTVIKLA SEG FRÅ EIN TILFELLELEG SAMANSETT HOP AKTIVISTAR TIL EI VEKSANDE KRAFT I KAMPEN MOT KVINNEFORAKTEN.

Av Eline Lønnå

Hege Bae Nyholt og Pål Hellesnes sit i AMSAK-styret i Nidaros. Dei er med og byggjer AMSAK til ein kontinuerleg arbeidande organisasjon, ein reiskap for å kvitta seg med porno, stripping, missekåringar, prostitusjon og bruk av sex i reklame.

-Folk vart forbanna då pornostjerna Pamela Anderson vart bretta ut på boards over heile byen. Ad-hoc-aksjonane var vellukka, men me fann snøgt ut at det ikkje held å riva ned ein plakat i ny og ne, fortel Pål.

Slå tilbake sexifiseringa

Folka i AMSAK hev sett seg leie på at samfunnet stendig sexifiserast meir og meir utan at nokon tek til motmæle.

- Grensene vert heile tida tøygde. I dag sett ein ting på boards som for nokre tiår sidan ville vore forbode å prenta i eit blad. Hovudtrends er at kvinner vert framstilte som varer. Ein kan kjøpa, selja, bruka, valda og kasta dei. Reklamen kjem stendig nærare porno-språket, snart er me attende til damer på bilpanseret, seier Hege. Den aukande bruken av kropp i reklame hev ei mengd negative verknader. Det er opplagt at det skeive kjønnsrollemønsteret vert halde

oppe, i tillegg til at eit sjukt og falskt venleiksideal får råda. Pål fortel at ei av ti norske jenter ein gong under oppvokstere får ei eller anna form for eteforstyrrelse. Han trur reklamen skaper eit unaturleg tilhøve til kropp og seksualitet. Og i motsetnad til til dømes porno og TV kan ikkje folk velgja vekk boards-reklamen. -Det finnst ingen avknapp på Pamela.

Frå teori til praksis

AMSAK legg ned storparten av arbeidet sitt mot daglegvarepornoen, det vil seia den du finn på Statoil og Narvesen.

- Marknaden for hardporno vil verta uendeleg mykje mindre om me kan koma den utbreidde aksepten for sokalla mjukporno til livs. Legg me hovudvekta på hardcore-pornoen vil folk tru mjukporno er OK. Mjukporno legitimerer synet på kvinner som viljelause sexmaskiner, seier Hege. -Sjølvsagt forsvinn ikkje forestellinga om kvinna som eit leikety som er viljugt dognet rundt om ein berre kvittar seg med dei grovaste overgrepene.

Hege og Pål frå AMSAK-styret i Nidaros

Foto:Stale Eriksen/ Under Dusen

AMSAK i Nidaros arbeider for tida med ein studiering om porno. Årsaka er at skal ein markera seg, treng ein skuling. Skal ein aksjonera mot eit strippeshow eller dela ut flygeblad mot Hennes & Mauritz kjem ein ofte opp i ordskifte der det gjeld å kunna sakene sine. Vonleg vil studiesirkelen aktivisera fleire medlemmer, og enda opp med ein aksjon. Hege seier ein tydeleg kan merka ei vidfemmande radikaliserings og auka medvit mellom unge, særleg jenter. Vegen frå ei kjensle av urettvisse til organisert motstand går ofte gjennom ei einskild sak. Hege og Pål hev trua på at nett kampen mot sal av kropp er ei slik sak. - Temaet hev sprengkraft, og den gode tilslutnaden so langt syner at AMSAK kan veksa seg stor, seier dei.

Brei samling

Styret i AMSAK vonar anti-pornoarbeidet kan føra til ei brei samling, ubunde av alder, tidlegare organisasjonsrøysle og politisk tilhald. No tel AMSAK om lag 50 medlemmer, i tillegg til ei mengd aktivistar i miljøet.

- Alle kvinner møter sexisme. Dei fleste vert ein eller annan gong utsett for overgrep eller trakassering. For å slåst mot det må me vera mange, seier Hege. Då AMSAK vart stifta på eit ope møte i Nidaros i mai 1995 valde ein å ikkje gå inn i dei organisasjonane som alt hev eit uttala anti-pornostandpunkt. Kvinne-gruppa Ottar finst ikkje i Nidaros, og Kvinnefronten er på mange vis stigmatisert, tykkjer Hege.

- Haldninga hjå mange unge jenter er at Kvinnefronten er staden der mora di går. Me ynskjer å appellera til fleire, seier ho.

AMSAK er nett no i ferd med å spreia seg til andre stader i Noreg, som Levanger, Stavanger, Oslo, Bergen, Skien og Lillehammer. I Nidaros hev dei òg kontakta andre kvinneorganisasjonar, som Bondekvinnelaget og Husmorforbundet, for å få til ein større boikott av Hennes & Mauritz.

Meir enn H&M

AMSAK er førebels mest kjend for nett aksjonane mot klesgiganten.

- H&M tapte pengar på aksjonane. Men viktigare er det at dersom me kan ram-

ma H&M, vil mindre selskap verta skremde frå å bruka dei same verkemidla for å selja produkta sine, seier Pål.

Sjolv om lovverket i dag set grenser for kjønsdiskriminerande reklame, kan ein ikkje nøyta seg med å klaga til marknadsrådet kvar gong dei dømmer i favøren til kapitalen.

- Massane må mobiliserast. Skal me oppnå resultat må fleire hundre velja å ikkje kjøpa til dømes klednaden sin frå firma som òg sel kroppen til «bh-modellen». Vert det eit folkekrav mot porno vil det forsvinna.

aksjonsform tykkjer Hege og Pål det er rett, med di denne dagen skal verka samlande.

Frå forståing til organisering

I sann Unni Rustad-ande skal AMSAK òg kring på ungdomsskular og vidaregåande skular. Hege og Pål trur ei årsak til at mange passivt finn seg i sexistisk reklame er at dei ikkje ser samanhengen mellom den og den skitne pornoindustrien.

- Det er rett å dra fram det ekstreme når ein skal skulera folk. Syner ein fram det verste vil dei endra perspektiv og sjå

AMSAK sørga for at Pamela ikkje fekk henga i fred i Nidaros.

Foto: Ståle Eriksen/
Under Dusken

heile saka i sin rette samanheng, meiner dei. Den einaste vegen å gå er gjennom å vekka medvit til folk, organisera dei og å skapa debatt. På sikt planlegg AMSAK å kartlegga kvar ein kan kjøpa ulovleg porno under disken, og omfanget av prostitusjon i Nidaros. - Det finst ikkje åpenlys prostitusjon slik som i Oslo, men me veit det jamvel er barneprostitusjon her. Forebels hev me ikkje ressursar til å prioritera dette, av di det krev mykje graving i eit godt skjult miljø, seier Hege. - Men det kjem, for prostitusjon er porno i ytste konsekvens - valdtekt til sals.

Media hev byrja leggja merke til AMSAK. Demonstrasjonar mot strippeshow, sokalla «undertyshow» på uteplassar, og Chippendales, samt skriving i blad og støtte til Raud Ungdoms pornobal er blant det dei hev utretta so langt.

- Då plata til eit pop-ensemble som kallar seg Peltz vart sluppe nyleg vart me ringde opp av NRK for å kommentera porno-bileta inne i omslaget, fortel Hege, og legg til at dei no hev meldt gruppa til politiet. 8. mars skal AMSAK ha pornoguiding gjennom hyllene til Narvesen, med høgtlesing og framsyning av bilete. Sjolv om dette er ei mild

Aktivitetstilbud fra Rød Ungdom

DU

bør delta på Rød Ungdoms Bøllekurs fordi:

- Du er jente i et samfunn som undertrykker jenter
- Du lærer om kvinneundertrykkinga på Bøllekurs.
- Du lærer å prate for forsamlinger, heve stemmen og bli hørt.
- Du lærer å stå sammen med andre jenter, ikke å trække andre ned.
- Du lærer at sjøltillit ikke er en medfødt ting men noe alle kan få mer av.
- Det er et politisk sjøltillitskurs for jenter, ikke et yogakurs om «din indre styrke», eller med «bli-nytips».

**Gjør som over 11 000 kvinner og jenter har gjort før deg -
Dra på Bøllekurs!**

Skriv til Rød Ungdom Osterhausgt. 27 0183 Oslo, eller ring 22989070!

Rød Ungdoms Sommerleir

I år som tidligere år står Rød Ungdom for sommerens store opplevelse. 19.-26. juli er det igjen klart for Rød Ungdoms sommerleir, og i år har vi leir i 8 dager. Vi samles fra land, strand, kyst og fjell og drar ut til Håøya i Oslofjorden. Der har du muligheten til å treffe rundt 200 revolusjonære ungdommer. Den internasjonale brigaden på leiren samler

volusjonære ungdommer fra flere land, som holder seminarer om situasjonen i sine hjemland og kampen som føres der.

Ellers er sommerleiren en herlig blanding av innledninger og diskusjoner, bading og fotball, teater og natursti, leiravis, seminarer, nattbading, kino og dans. Det er noe for enhver og et par til. For hele moroa betaler du bare 850 kr. Dette inkluderer opphold og mat, samt at deler av deltageravgiften går til et reisedekningsfond for folk som har lang reisevei og lite penger.

Vil du være med på årets leir, eller kanskje du vil ha litt mer informasjon først? Send en lapp til Rød Ungdom, Osterhausgt. 27 0183 Oslo. Skriv navn, adresse, telefonnummer og alder. Du kan også bestille løpesedler og plakater med reklame for Rød Ungdoms sommerleir. Også du kan bli en av deltagerne på sommerens viktigste eventyr!

Sjølbestemt abort!

DA LOVEN OM SJØLBESTEMT ABORT TRÅDDE I KRAFT 1.1. 1979, VAR DET KANSKJE DEN VIKTIGSTE SEIEREN FOR DEN NORSKE KVINNEBEVEGELSEN NOEN SINNE. ABORTSPØRSMÅLET DREIER SEG NEMLIG IKKE OM Å TA LIV ELLER EI, MEN HVEM SOM SKAL BESTEMME OVER KVINNENS KROPP OG FRAMTID. KVINNEN SELV, ELLER FIRKANTA LOVER OG MENN I GRÅ DRESS.

Pro Vita og AAN

Men vi møter også motstand hos private organisasjoner som Pro-vita («for livet») og Alternativ til Abort i Norge (AAN), som er har prinsesse Märtha Louise som sin «høye beskytter». AAN ble i sin tid oppretta av abortlovmotstanderne i Pro Vita, og gir gratis veiledning til unge gravide kvinner som er i tvil om de skal beholde barnet sitt eller ikke. De hevder at rådgiverne deres opptre nøytralt, men en forskningsrapport fra Diakonhjemmetes sosialhøgskole (som er en kristen høyskole) sier noe annet: Veiledninga AAN gir er retta mot at kvinner skal bære fram barnet, og det å være ung mor blir svært romantisert. AAN råder aldri noen til å ta abort.

Denne rapporten førte til at AAN muligens vil miste sin statstøtte, som er på mange millioner kroner. Disse pengene vil da isteden gå til diverse jordmorforeninger og helsestasjoner for ungdom.

Pro-vita er en kristen organisasjon som kjemper for fosterets rett til liv med ekstreme midler. I USA har de drept flere abort-leger (for å beskytte liv!). Så langt har ikke Pro-vita gått i Norge, men det finnes flere eksempler på at de har trengt seg inn på kvinneklinikker og bedt for de fortvilte kvinnene og fostrene

deres (denne metoden har også Ludvik Nessa, Børre Knudsen og sønnen til Rune «Lollipop» Larsen benyttet seg av.) Ellers markerer Pro-vita seg med et årlig opptog som ender opp i Spikersuppa i Oslo-sentrum. Her står barn i 5-6 årsalderen og synger; «La meg leve».

Underskriftskampanje

Det verste med disse markeringene er kanskje at dette er den eneste gangen i året abortspørsmålet blir satt på dagsorden. Og her markerer vi oss med å bue ut syngende barn og rive i stykker bannere. Det er klart det er riktig og viktig å vise forakt mot Pro-vitas arrangementer, men det holder ikke at dette er den eneste gangen vi som kjemper for fortsatt sjølbestemt abort er synlige i gatebildet.

Derfor er det viktig å få igang en diskusjon på våre premisser. Som første skritt på veien har vi starta en underskriftskampanje. Målet med denne kampanja er å komme ut på gata og diskutere med og engasjere vanlige folk.

I Norge er det hvert år ca 15000 uønskede graviditeter som resulterer i abort. Dette er et tall som kan reduseres kraftig ved å bedre seksualundervisningen i skolen, dele ut gratis prevensjonsmidler, og opprette flere helsestasjoner for ungdom. Et eksempel på at det nytter er er Stovner bydel i Oslo. Dette var en bydel med høye abortall, og dette ønsket bydelsutvalget å gjøre noe med. Derfor etablerte de en gratis helsestasjon for ungdom på Stovner, og da helsestasjonen hadde eksistert i 6 måneder, var tallet på aborter i bydelen halvert! Dette eksemplet illustrerer hvor virkningsfulle slike tiltak er, og ved hjelp av underskriftskampanjen vår ønsker vi å bevisstgjøre folk på dette. Målet må være en stor grasrotorganisasjon som satser både på obligatorisk og frivillig seksualundervisning, samt gratis prevensjonsmidler til ungdom.

Vekk med nemda!

Et annet mål er å fjerne nemdsystemet for abort mellom 12. og 16. uke. I dag er det nemlig slik at hvis du av en eller annen grunn ikke har fått utført inngrepet før de vanlige 12 ukene, er det en nemd av leger som bestemmer om du skal få ta abort før uke 16 i svangerskapet. Denne nemda behandler bare omlag 400 saker i året, og av de kvinnene søm søker får så godt som alle innvilga abort. Nemdsystemet blir derfor bare symbolsk, og vi føler at den eneste grunnen til at den eksisterer er at systemet i hvertfall skal beholde litt makt over kvinnekroppen.

Til slutt et sitat av Katti Anker Møller, fra 1915. (Katti Anker Møller kjempa for retten til sjølbestemt abort på begynnelsen av dette århundret.)

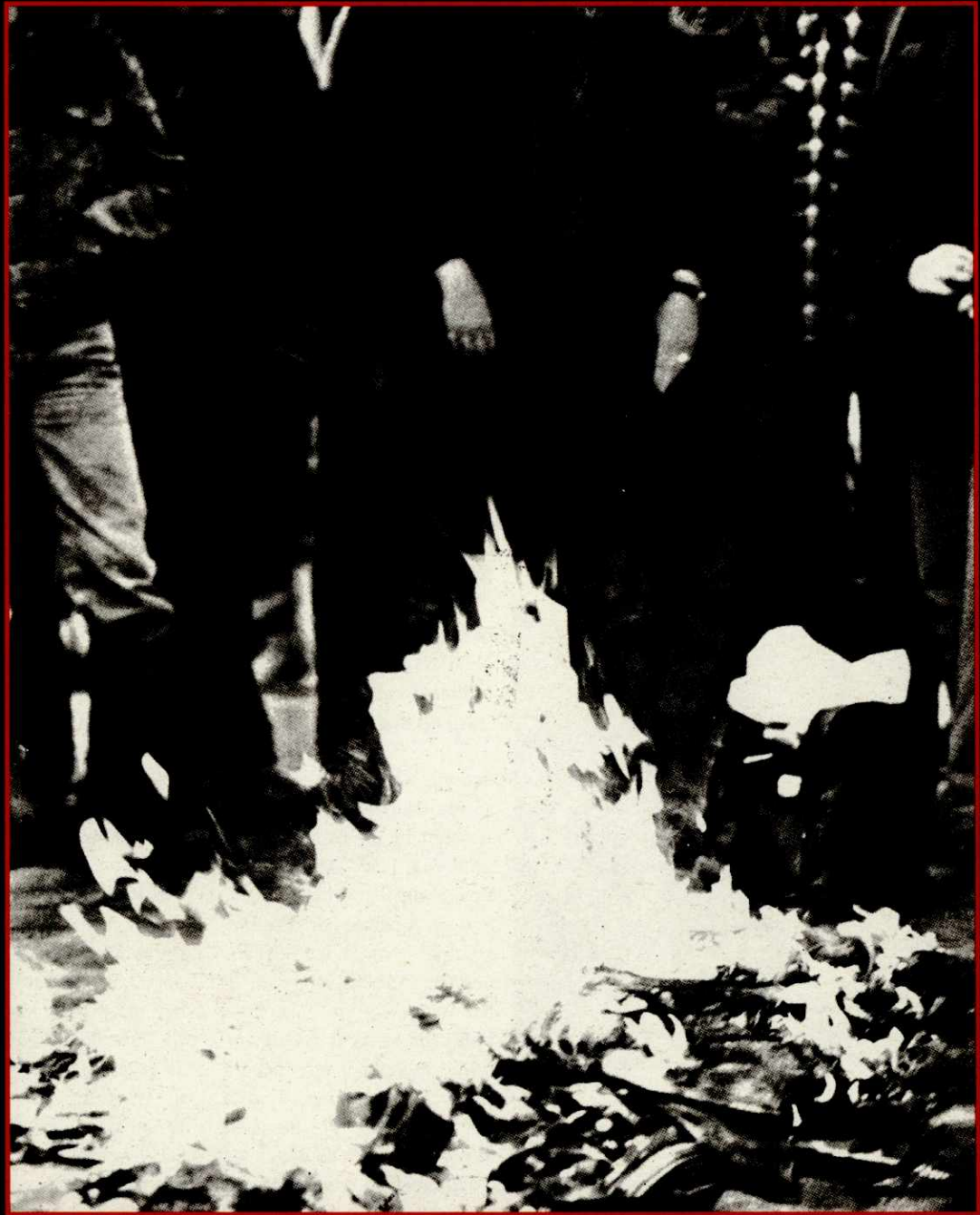
«Den beste beskyttelsen for liv ligger i den kjennsgjerning at kvinner elsker barn, og gjerne vil ha barn.»

Av Tonje,
Jentegruppen for Sjølbestemt Abort

Men den viktige seieren i -79 betyr ikke at kampen for sjølbestemt abort i Norge er over, og at vi kan lene oss tilbake og nyte triumfen. Loven blir stadig utsatt for nye angrep, ikke bare fra kristne ekstremister. Nei-dronningen Anne Enger Lahnstein, stod på barrikadene i 70-åra mot den nye abortloven, og hun er ikke den eneste blant dagens stortingsrepresentanter. Også Krf og enkelte Høyre-folk vil frata kvinner friheten til selv å velge sin egen framtid. Disse er kanskje våre farligste motstandere, fordi de har stor innflytelse over folks holdninger.

porno er teori - valdekt er praksis

**la pornoen
BRENNNE!**